

Bütün unutkanlıklar demans değildir

İSVEÇ DEMANS MERKEZİ'NDEN BİLGİLENDİRME SAYFASI

All glömska är inte demens • faktablad på turkiska

Beyin fonksiyonları aksadığında

Hemen hemen yaptığımız her şey düşüncelerimize bağlılıklara bağlıdır. Hafızamızı yokladığımızda, yeni şeyler öğrendiğimizde veya mağazada ürünleri aradığımızda farklı *bilişsel işlevler* etkindir. Bunlar bağımsız bir yaşam sürme imkanlarımız için büyük öneme sahiptir.

Bir veya daha fazla bilişsel işlev belirgin bir şekilde eskisinden daha kötü çalışırsa, *bilişsel bozukluk* söz konusudur. Bu durum, örneğin bir şeyi bulma veya planlama ile basit faaliyetleri normal şekilde gerçekleştirmede sorunlar ve unutkanlık şeklinde kendini gösterebilir.

Mümkün olan en iyi şekilde tedavi edebilmek için bilişsel bozukluğu araştırmak önemlidir. Ancak sağlık kurumu, özellikle de belirtiler hafifse, her zaman bu belirtiler için kesin bir açıklama bulamayabilir.

Bilişsel bozukluk genellikle üç alt gruba ayrılır: Ani kafa karışıklığı, hafif bilişsel işlevsel gerileme ve bilişsel hastalık.

Ani kafa karışıklığı genellikle kaybolur

Bilişsel belirtiler kısa bir süre içinde hızla geliştiğinde, genellikle ani kafa karışıklığı veya mesleki dilde konfuzion durumu söz konusudur. Yaşlı insanlarda, genellikle ameliyat sonrası fiziksel ve psikolojik efor veya ağrı nedeniyle kaynaklanır. Ayrıca ani kafa karışıklığı konstipasyon, enfeksiyonlar ve ilaç yan etkilerinden de kaynaklanabilir.

Ani kafa karışıklığı durumun araştırılması ve altında yatan nedenlerin belirlenmesi kaydıyla tedavi edilebilir ve semptomlar genellikle kaybolur.

Hafif semptomlar için MCI kısaltması

Çoğu kişi işlevlerinin artık eskisi gibi olmadığı endişesiyle sağlık kurumlarına başvurur. Belirtiler dağınık ve zayıf olabilir ama insanlar yine de kişiler konsantre olmanın ve akılda bir şeyler tutmanın daha zorlaştığını, veya çeşitli faaliyetleri yürütmenin daha uzun zaman aldığını açıkça yaşarlar.

Bunlar hafif bilişsel bozukluk veya çok kullanılan İngilizce kısaltmasıyla MCI'nın (*Mild cognitive impairment*) tipik belirtileridir. MCI'da bilişsel bozukluk nöropsikolojik testlerde saptanabilir. Belirtiler kişinin sosyal hayatını veya işini etkileyebilir ama demansta olduğu kadar etkilemez.

Birçok olası neden

MCI'nın birçok nedeni olabilir. Tedavi edilmemiş depresyon, inme ve ilaç yan etkileri sadece birkaç örnektir. Örneğin Alzheimer hastalığı veya vasküler demans gibi bazı durumlarda, MCI bir bilişsel bozukluğun erken belirtisi olabilir. Bu durumda zaman geçtikçe belirtiler güçlerin ve sayıca artar. Ancak yaşlanma bilişsel işlevlerin, demans diye endişelenmeye gerek olmaksızın kötüleşmesi anlamına gelmektedir. Bunun yaşanma derecesi kişiden kişiye değişir.

Anksiyete, yorgunluk ve depresif ruh hali MCI'da yaygındır ve bilişsel belirtileri güçlendirebilir. Yüksek iş yükü ve stres, çalışma çağındaki insanların nöropsikolojik testlerde görülmeyen bilişsel sorunlar yaşamalarına yol açabilir.

Takip çok önemlidir

MCI tedavisi, sorunun nedeninin bilinmesi koşuluyla mümkündür, ancak her zaman bu bilinemez. Yine de, sağlık kurumunun sorun bilişsel bozukluk testlerde belirlenebilir veya şahsen hissedilir de olsa, bilişsel kayıp yaşayan kişiyi düzenli olarak takip etmesi önemlidir.

28 Ocak 2019 • İsveç Demans Merkezi©

Farklı dillerde daha fazla bilgilendirme sayfaları İsveç Demans Merkezi web sitesinden bastırılabilir:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

İsveç Demans Merkezi, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08-690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se